

ÖĞRETMENLERİN UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ: AYDIN İLİ ÖRNEĞİ¹

INVESTIGATION OF TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS DISTANCE EDUCATION ACCORDING TO SOME VARIABLES: AYDIN PROVINCE SAMPLE

Berkay ÇELİK²

Başvuru Tarihi: 26.04.2021 Yayına Kabul Tarihi: 07.01.2022 DOI: 10.21764/maeuefd.904883

(Araştırma Makalesi)

Özet: Bu araştırma, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi amacıyla, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın hedef evrenini, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında, Aydın ilindeki resmi öğretim kurumlarında görev yapmakta olan branş ve sınıf öğretmenleri (N=11269), örneklemini ise ilkökul, ortaokul ve lise kademelerinde tabakalı örnekleme yaklaşımı tercih edilerek belirlenen 465 öğretmen oluşturmaktadır. Veriler, Ağır (2007) tarafından geliştirilen “Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği” yardımıyla ($\alpha = 0.835$) çevrimiçi olarak toplanmış ve SPSS 23.00 programında analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin, uzaktan eğitim sürecinde bilişim teknolojileri kullanılarak (internet, video konferans) örgün eğitim dışındaki bireylere de ulaşılmasını önemsedikleri, uzaktan eğitimin tekrarlanabilirliğini ve bilgiye erişimin hızlı olmasını avantaj olarak gördükleri, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar etkili ve faydalı olmadığını düşündükleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının ise sadece eğitim durumu ve uzaktan eğitim bilgisi değişkenlerinin avantajlar boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği belirlenirken cinsiyet, mesleki kıdem, branş ve okul kademesi değişkenleri açısından öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Araştırma sonuçlarına dayanarak, Milli Eğitim Bakanlığı'na, uzaktan eğitimin sınırlılıklarını azaltmak için yüz yüze eğitimle birlikte derslerin bir kısmının uzaktan eğitim şeklinde verilmesi ve araştırmacılara da, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumunu, karma yöntem içeren çalışmalar yaparak incelemeleri önerilebilir.

Anahtar Sözcükler: *Uzaktan eğitim, uzaktan öğrenme, e-öğrenme, öğretmen, tutum*

Abstract: In this study, it is aimed to investigate the attitudes of teachers towards distance education according to some variables. The research was carried out by using descriptive scanning model. The sample of the study consists of 465 teachers determined by choosing stratified sampling approach in primary, secondary and high school levels. The data were collected online with the attitude scale towards distance education and analyzed in SPSS 23.00 program. According to the findings obtained from the research, in distance education, teachers care providing education to individuals who are not in formal education by using internet. While teachers consider distance education advantageous in terms of its rapid access to information and repeatability, it is determined that they think that distance education is not as effective and useful as face-to-face education. The attitudes of teachers towards distance education differ only in the variables of education level and knowledge of distance education. According to the results of the research, the Ministry of National Education may be suggested to conduct face-to-face education and distance education together to reduce the problems of distance education and to researchers to investigate the attitudes of teachers towards distance education by carrying out mixed methods.

Keywords: *Distance education, distance learning, e-learning, teacher, attitude.*

¹ Bu çalışma, 25-27 Mart 2021 tarihinde gerçekleştirilen VIII. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Dr., Bilişim Teknolojileri Öğretmeni, Aydın/Türkiye, berkaycelik09@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-9028-0805

Giriş

Yaşanılan çağda meydana gelen bilimsel, kültürel, ekonomik ve sosyal gelişmeler toplumların yaşam şekillerini ve standartlarını belirlemede etkili olmaktadır. Koronavirüs hastalığı (Covid-19) nedeniyle içinde bulunulan salgın dönemi de, hem uluslararası hem de ulusal anlamda alınan önlemler nedeniyle, diğer kurumlarda olduğu gibi eğitim kurumlarında da bazı değişiklikleri gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda, örgün eğitim yapılan ilkokul, ortaokul, lise ve üniversitelerde eğitimler salgın süreci kontrol altına alınana kadar, uzaktan eğitim şeklinde yapılmaya başlanmıştır (MEB, 2020a). Bu süreçte Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenlerin de desteğiyle, hem eğitim ve bilişim ağı televizyon kanalları (Eba TV) hem de internet (www.eba.gov.tr) üzerinden öğrencilere uzaktan eğitim hizmeti sunmaktadır (MEB, 2020b). Üniversiteler ise gerek kendi oluşturdukları internet alt yapıları gerekse Zoom, Google Meet vb. yazılımlar aracılığıyla uzaktan eğitim sürecini yürütmektedir (YÖK, 2020).

Uzaktan eğitim kavramı en genel anlamda, öğretici ve öğrenenin ayrı mekânlarda olduğu, eş zamansız ya da eş zamanlı olarak yapılabilen ve eğitim faaliyetlerinin bilgi teknolojileri yardımıyla gerçekleştirildiği bir süreç olarak tanımlanabilir (Buselic, 2012; İşman, 2011; O'Lawrence, 2005; Özen & Baran, 2019). Uzaktan eğitim sürecinin, yüz yüze yapılan eğitim ile karşılaştırıldığında bazı olumlu özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Örneğin uzaktan eğitimde; yer ve zaman kavramının esnek olması, eğitim hizmeti veren kuruluş ve eğitim hizmetini alan bireyler için düşük masraflı olması, yaşam boyu öğrenmeyi desteklemesi, eğitimde fırsat eşitliğini sağlaması ve her öğrenciye kendi bireysel öğrenme hızına göre ilerleme imkânı sunması gibi avantajlı durumlar (Aksoğan, 2019; Katane, Kristovska & Katans, 2015; O'Lawrence, 2005; Sadeghi, 2019; Sokolova, Pylkin, Stroganova & Antonian, 2018; Uşun, 2006) yer almaktadır. Son zamanlarda dünya nüfusunun artması, insanların bilgiye ulaşma isteklerinin artması ve bazı durumlarda yüz yüze eğitimin toplumun eğitime ulaşma isteği açısından yetersiz kalması gibi sebepler uzaktan eğitimin, yüz yüze eğitime alternatif bir yöntem olarak tercih edilmesine neden olmuştur (Balaman, 2018; Lau & Yuen, 2014; Tucker, 2001).

Uzaktan eğitim süreci, yüz yüze eğitimin bazı eksikliklerini gidermede alternatif olarak kullanılsa da süreç içerisinde bazı problemler de yaşanmaktadır. Teknik sorunlardan (internet hızı, bilgisayar ve tablet gibi cihazların teknik özellikleri vb.) dolayı uzaktan eğitime erişim sağlayamama, öğretici ve öğrenenin farklı ortamlarda bulunmasından kaynaklanan iletişim ve disiplin problemleri,

uygulama içerikli derslerin tam olarak amacına ulaşamaması ve uzaktan eğitimin bireysel çalışma becerisi olmayan öğrenciler üzerinde verimli olmaması vb. (Ağır, 2007; Bolliger & Wasilik, 2009; Leontyeva, 2018; Uşun, 2006) bu problemlere örnek olarak verilebilir.

Alanyazın incelendiğinde, uzaktan eğitimle ilgili olarak son yıllarda yapılan çalışmaların daha çok üniversite öğrencilerinin ve öğretim üyelerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını ölçmeye ve karşılaşılan sorunları belirlemeye yönelik (Arslan, 2019; Bao, 2020; Erfidan, 2019; Fojtik, 2018; Halder, 2012; Mercan, 2018; Peytcheva-Forsyth, Yovkova & Aleksieva, 2018; Yeşilfidan, 2019) ya da belli bir okul kademesinde uygulanan uzaktan eğitime yönelik tutumu belirlemeyi amaçlayan çalışmalar (Basilaia & Kvavadze, 2020; Burdina, Krapotkina & Nasyrova, 2019; Sipahi, 2019; Ülkü, 2018) olduğu görülmektedir. Ayrıca, ilkokul, ortaokul ve liselerde çalışan öğretmenlerin tümünün uzaktan eğitime yönelik tutumunu ölçmeyi amaçlayan çalışmaların azlığı da (Özen & Baran, 2019) dikkat çekmektedir.

Bilindiği gibi içinde bulunduğumuz salgın sürecinde, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ülkemizdeki ilkokul, ortaokul ve liselerin bütün kademelerinde, salgın tehlikesi geçene kadar eğitim sürecinin tamamen uzaktan eğitimle gerçekleştirilmesine karar verilmiştir (MEB, 2020a). Ortaya çıkan bu ani durumla birlikte uzaktan eğitim sürecinde yaşanan bazı sorunların da ortaya çıkması kaçınılmaz olmaktadır. Bu bağlamda, uzaktan eğitim esnasında karşılaşılan problemlerin araştırılması, ortaya çıkarılması ve problemlerin çözülmesi amacıyla önerilerin geliştirilmesi hususunda alanyazına katkı sağlayacak çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Yapılan bu araştırmada, uzaktan eğitimin en önemli paydaşlarından biri olan öğretmenlerin, uzaktan eğitime yönelik tutumlarını bazı değişkenlere göre incelemek amaçlanmıştır. Son yıllarda kullanımı artan internet ve sosyal medya, insanların yoğun çalışma tempolarından dolayı yüz yüze eğitime zaman bulamaması ve salgın dönemi gibi yüz yüze eğitimin yapılmasına imkân olmaması gibi durumlar uzaktan eğitimi zorunlu olarak ön plana çıkarmaktadır. Uzaktan eğitim sürecinin gelecek yıllarda da artarak devam edebileceği düşünüldüğünden (Anadolu Ajansı, 2020), Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılacak olası bir eğitim programı değişikliği ya da uzaktan eğitime yönelik yeni bir program geliştirme sürecine, yapılan bu araştırmadan elde edilen bulguların önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, çalışmadaki katılımcıların farklı okul türlerinde ve

farklı sınıf kademelerinde çalışan öğretmenler olması da, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının karşılaştırılması açısından araştırmaya ayrı bir önem katmaktadır. Bu çalışmanın problem tümcesi, Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları hangi düzeydedir? şeklinde belirlenmiştir. Araştırmada belirlenen amaca bağlı olarak şu sorulara yanıt aranmaktadır.

- 1) Öğretmenlere göre, uzaktan eğitimin özellikleri önem bakımından ne düzeydedir?
- 2) Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları genel olarak ve ölçek boyutları arasında hangi düzeydedir?
- 3) Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları;
  - a) Cinsiyet,
  - b) Mesleki kıdem,
  - c) Eğitim durumu,
  - d) Branş,
  - e) Okul kademesi,
  - f) Uzaktan eğitim bilgisi değişkeni bakımından anlamlı farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Çalışmanın bu bölümünde, araştırma modeli, evren ve seçilen örneklem, verilerin toplanmasında kullanılan araçlar ve toplanan verilerin analiz edilmesi hakkında bilgiler yer almaktadır.

Araştırma Modeli

Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum düzeylerini belirlemek için gerçekleştirilen bu çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeline dayalı betimsel tarama deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Sosyal bilimler alanında sıkça kullanılan tarama tipindeki çalışmalar, büyük toplulukların bazı özelliklerini (yaş, cinsiyet, görme kusuru, medeni durum, öğrenim durumu, gelir durumu vb.) belirlemek için gerçekleştirilen betimsel desenli araştırmalardır (Can, 2019).

Tarama modeli, araştırmada yer alan olayların özelliklerini, şartlarını ve aralarındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaya çalışırken, olayların nedenleri üzerinde durmadan evren içerisinden belirlenen örneklem üzerine yoğunlaşarak evrenin geneli hakkındaki tutum, görüş ve eğilimleri sayısal olarak betimlemeyi sağlar (Creswell, 2017; Karasar, 2012).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın hedef evrenini, Aydın ilinde faaliyet gösteren resmi okullarda (ilkokul, ortaokul ve lise) görev yapmakta olan öğretmenler (2019-2020 eğitim-öğretim yılı) oluşturmaktadır. Araştırma sürecinde içinde bulunduğumuz salgın döneminden dolayı, hedef evrende yer alan bütün öğretmenlere ulaşmak zor bir süreç olacağından örneklem seçimi yapılmıştır. Can'a (2019) göre araştırma bulgularının, benzer özelliklere sahip daha büyük gruplara genellenebilmesi için seçilen örneklemin evreni temsil edebilmesi gerekir ve örneklem büyüklüğünün saptanmasında, evreni oluşturan varlıkların toplam sayısının bilinmesi ve örneklemin homojen olup olmaması durumuna göre % 95 veya % 99 güvenle evren içerisinden uygun örneklem büyüklüğü belirlenir.

Bu araştırmada, Can (2019) ve Fowler (2009) tarafından verilen, evreni oluşturan toplam sayının bilindiği ve homojen olmayan evrenler için örneklem büyüklüğü tablosuna göre hesaplama yapılarak, % 5 hata payı ve % 95 güven düzeyi ile evreni (N=11269) yaklaşık 371 kişinin temsil edeceği kararına varılmıştır. Elde edilen örneklem büyüklüğüne göre ise ilkokul, ortaokul ve lise kademeleri üzerinde tabakalı (katmanlı) örnekleme yaklaşımı tercih edilerek her bir katmanda evreni temsil edecek öğretmen sayısı hesaplanmıştır (Örneğin ilkokul için, $371 \cdot 29/100 \approx 107$ gibi). Tabakalı örnekleme, evrenin homojen olmadığı durumlarda, evreni katmanlara ayırarak (alt evren), belirlenen alt evrenlerden basit yansız biçimde örneklemin belirlenmesi şeklinde yapılır (Can, 2019; Creswell, 2017). Araştırma sürecinde ortaya çıkabilecek aksaklıklar düşünülerek belirlenen örneklem sayısının en az % 10 fazlasına ulaşılmış ve analizler bu veriler üzerinden gerçekleştirilmiştir. Tablo 1'de evrende yer alan, evreni temsil etmesi için araştırmaya dâhil edilmesi gereken ve araştırmaya dâhil olan öğretmenlerin okul kademeleri dikkate alınarak sayısal dağılım verileri gösterilmiştir.

Tablo 1

Evreni ve Örneklemini Temsil Eden Öğretmenlerin Okul Kademelerine Göre Dağılımı

Okul Kademesi	Resmi Okul Sayısı	Öğretmen Sayısı	%	Evreni Temsil Eden Öğretmen Sayısı (Hata Payı : % 5)	Doldurulan Form/ Geçerli Form
İlkokul	308	3204	29	107	151/146
Ortaokul	210	4068	36	134	149/146
Lise	121	3997	35	130	178/173
Toplam	639	11269	100	371	478/465

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya dâhil edilen öğretmenlerin ilkökul kademesinde 151, ortaokul kademesinde 149 ve lise kademesinde ise 178 kişiden oluştuğu görülmektedir. Ancak öğretmenlerden elde edilen 478 ölçek formunda eksik doldurulan veya uç değerlere sahip olduğu tespit edilen 13 form çıkarılmış ve işlemler geriye kalan toplam 465 ölçek formu üzerinden gerçekleştirilmiştir. Geçerli form dolduran 465 öğretmenin evrendeki tabakalı temsil etme oranları, ilkökul için % 31.4 (146 öğretmen), ortaokul için % 31.4 (146 öğretmen) ve lise için ise % 37.2 (173 öğretmen) olarak hesaplanmıştır. Tablo 2’de, araştırmaya katılan öğretmenlere ait cinsiyet, mesleki kıdem, eğitim durumu, branş, okul kademesi ve uzaktan eğitim bilgisi gibi veriler yer almaktadır.

Tablo 2

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Bazı Değişkenler Açısından Sayısal Dağılımı

Değişken	Grup	n	%
Cinsiyet	Kadın	309	66.5
	Erkek	156	33.5
Mesleki kıdem	10 yıl ve altı	106	22.8
	11-20 yıl arası	158	34.0
	21 yıl ve üstü	201	43.2
Eğitim durumu	Lisans	371	79.8
	Lisansüstü	94	20.2
Branş	Sınıf Öğretmeni	122	26.2
	Sayısal Alan Dersleri	81	17.4
	Sözel Alan Dersleri	211	45.4
	Meslek Dersleri	51	11.0
Okul Kademesi	İlkokul	146	31,4
	Ortaokul	146	31.4
	Lise	173	37.2
Uzaktan eğitim bilgisi	Az bilgim var	118	25.4
	Yeterince bilgim var	307	66.0
	Üst düzey bilgim var	40	8.6
	Toplam	465	100

Veri Toplama Aracı

Yapılan araştırmada, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum düzeylerini belirlemek amacıyla gerekli olan izinler alınarak, Ağır (2007) tarafından geliştirilen Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin kapsam geçerliğini test etmek için 43 maddelik ölçek 2 uzmana incelenilerek görüşleri alınmış, her sorunun anlatmak istediği durumu anlatıp anlatmadığı incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılarak ölçeğe son şekli verilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek için ise faktör analizine, madde toplam korelasyonuna ve maddelerin ayırt edicilik özelliğine bakılmıştır. Yapılan faktör analizi sonrasında 6 faktör altında toplanan maddeler uzman görüşüne başvurularak, uzaktan eğitimin avantajları (1, 2, 4, 11, 12, 13, 21, 22, 23, 24, 33, 35, 41, 43) ve uzaktan eğitimin sınırlılıkları (25, 26, 27, 28, 32, 34, 36) şeklinde adlandırılan 2 faktöre indirilmiştir. Ölçekte yer alan maddelerin benzer davranışları ne ölçüde ölçtüğünü belirlemek ve alınan puanlar ile ölçeğin toplam puanı arasındaki ilişkiyi hesaplamak için madde toplam korelasyonu kullanılmış ve madde-toplam test korelasyonu .30 ve üzerinde olan 21 madde ölçeğe alınmıştır. Ölçeğe alınan maddelerin madde-test korelasyonları .30 ve .50, temel bileşenler analizine göre hesaplanan birinci faktör yükleri .30 ile .65, ölçek maddelerinin puan ortalaması ise 1.84 ile 3.83 arasında değişmektedir. Ölçek maddelerinin ayırt edicilik gücünü saptamak için yapılan madde analizi ile ölçekten elde edilen ham puanlar küçükten büyüğe sıralandıktan sonra alt % 27 ve üst % 27'yi oluşturan grupların puan ortalamalarının t değerleri hesaplanarak maddelerin ayırt edicilik güçleri elde edilmiş ve her maddenin istenen düzeyde ayırt edici olduğu saptanmıştır ($p < .001$). Ölçeğin güvenilirliği için ise ölçek maddeleri yansız olarak iki eş yarıya ayrılmış ve Spearman Brown formülü kullanılarak ölçeğin tamamı için açıklanan korelasyon katsayısı .79 olarak bulunmuştur. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ise .83 olarak hesaplanmıştır. Kullanılan ölçek 5'li likert biçiminde bir ölçektir ve ölçek maddeleri Hiç Katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Kararsızım (3), Katılıyorum (4) ve Kesinlikle Katılıyorum (5) şeklinde derecelendirilmektedir. Ölçekteki 21 maddenin yedisi (4, 6, 9, 12, 15, 18, 20) olumsuz madde olduğu için bu maddelerin puanlamasında olumlu maddelerdeki puanlamanın tam tersi bir yol izlenmiştir. Veri toplama sürecinde ölçek maddeleri Google formlar yardımıyla internet ortamına aktarılmış ve bu süreçte okullar salgın nedeniyle açık olmadığından veriler internet ortamında toplanmıştır.

Araştırmada elde edilen 465 adet ölçek formu üzerinden yapılan hesaplamalara göre Cronbach Alfa =.88 olarak elde edilmiştir. Elde edilen bu değer, ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir (Can, 2019; Tavşancıl, 2006). Tablo 3’de, ölçeğin her bir boyutuna göre hesaplanan katsayılar verilmiştir.

Tablo 3

Veri Toplama Aracına İlişkin Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayısı Bilgileri

Boyut	Madde Sayısı	Cronbach Alfa
Avantajları	14	.85
Sınırlılıkları	7	.70
Ölçeğin tamamı	21	.88

Verilerin Analizi

Araştırmadaki verilerin analizi SPSS 23.00 yazılımı yardımıyla yapılmıştır. İlk olarak araştırmada kullanılan “Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği” nde bulunan kişisel bilgiler formundaki verilerin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmış ve tablo halinde verilmiştir. Araştırmanın birinci alt probleminde yer alan, uzaktan eğitimin özelliklerinin ve uzaktan eğitimde kullanılan iletişim yöntemlerinin önem bakımından değerlendirilmesi sonucunda elde edilen verilerin analizinde her bir maddenin frekans, ortalama ve sınır değerlere göre yapılan puan derecelendirmelerine ilişkin betimsel istatistikler tablolar halinde gösterilmiştir. Araştırmanın ikinci alt probleminde, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının ölçek boyutları ve ölçeğin geneli bakımından hangi düzeyde olduğuna ilişkin elde edilen verilerin analizinde ise her bir ölçek maddesinin ortalama, standart sapma, sıra değerleri ve puan derecelendirmelerine ilişkin betimsel istatistikler tablolar halinde verilmiştir. Tablo 4’de, ölçekte yer alan verilerin betimsel istatistiğinde kullanılan sınır değerler $[(n-1)/n=.80]$ gösterilmiştir (Ercan & Özbek, 2017).

Tablo 4

Betimsel İstatistiklerde Kullanılan Sınır Değerler

Puan Derecelendirme	Sınır Değerler
1- Hiç katılmıyorum	(1.00-1.79)
2- Katılmıyorum	(1.80-2.59)
3- Kararsızım	(2.60-3.39)
4- Katılıyorum	(3.40-4.19)
5- Kesinlikle katılıyorum	(4.20-5.00)

Araştırmanın üçüncü alt probleminde, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının cinsiyet, mesleki kıdem, eğitim durumu, branş, okul kademesi ve uzaktan eğitim bilgisi değişkenlerine göre

anlamli farklılık gösterip göstermediğini ölçen maddelerden elde edilen verilerin analizi için ise öncelikle verilerin normal dağılım gösterme ya da göstermeme durumları belirlenerek uygulanacak test seçimi yapılmıştır. Normallik için veri sayısı 30 ve üzerinde ise Kolmogorov-Smirnov testi, veri sayısı 30'dan az olduğunda ise Shapiro-Wilk testi sonuçları dikkate alınır. Ancak bu testlerden elde edilen standardize edilmiş sonuçların özellikle sosyal bilimler alanında toplanan verilerin normallik hakkında tek başına karar vermede yanıltıcı sonuçlar da verebildiği bilinmektedir (Büyüköztürk, 2012; Can, 2019). Verilerin normallik durumları hakkında karar vermek için ilk olarak verilerden elde edilen grafiğin simetrik olup olmadığı kontrol edilmelidir. Simetrikliğin sayısal ölçütü ise basıklık ve çarpıklık değerleridir. İdeal bir dağılımın basıklık ve çarpıklık katsayısı sıfır olmalıdır. Alanyazında kabul gören kural, basıklık ve çarpıklık katsayıları aynı sırayla basıklık ve çarpıklık standart hatalarına bölündüğünde ulaşılan sonuçlar -1.96 ve +1.96 değer aralığında kalıyorsa dağılım normal olarak kabul edilmektedir (Can, 2019).

Bu çalışmada elde edilen verilerin normallik durumu için ilk olarak histogram grafiği dikkate alınmış ve elde edilen grafiğin ortalama, ortanca ve tepe değeri çakışık, simetrik bir çan eğrisi şeklinde olduğu, ayrıca basıklık ve çarpıklık katsayılarının standart hatalara bölünmesi sonucunda ulaşılan değerler dikkate alındığında, ölçekte yer alan tüm değişken ve boyutlar için elde edilen değerlerin ± 1.96 değer aralığında olduğu görülmüştür. Bu durumda, bütün değişkenler için verilerin normal dağılım gösterdiği varsayımı kabul edilmiş ve elde edilen verilerin analizinde ikili grupların uzaktan eğitime yönelik tutum puanlarının karşılaştırılması için parametrik testlerden t-testi, üç ve üzerindeki gruplarda ise yine parametrik testlerden tek yönlü ANOVA testi kullanılmıştır. Ayrıca aralarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan durumlarda anlamlı farklılığın hangi grupların arasında olduğunu testpit etmek için ise öncelikle grup varyansının homojenliğine (Levene Testi) bakılmış ve varyans homojenliği sağlanan durumlarda Scheffe testi, varyans homojenliğinin sağlanmadığı durumlarda ise Dunnett's C testi (Büyüköztürk, 2012) tercih edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın başında belirlenen amaca yönelik olarak oluşturulan alt problemler için yapılan analizler sonucunda ulaşılan bulgulara yer verilmiştir.

Araştırmanın Birinci Alt Problemine Ait Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemde belirlenen ve öğretmenlere göre uzaktan eğitimin özelliklerinin önem bakımından değerlendirilmesi sonucu ulaşılan bulgular Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5

Uzaktan Eğitimin Özelliklerinin Önem Bakımından Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

Uzaktan eğitimde;	1	2	3	4	5	$\bar{X}$	Derece
Zaman sınırlaması olmaması	15	25	140	151	134	3.78	Katılıyorum
Mekân sınırlaması olmaması	17	24	106	131	187	3.96	Katılıyorum
Bireysel eğitimin desteklenmesi	13	44	86	145	177	3.92	Katılıyorum
Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanılması	1	3	28	65	368	4.71	Kesinlikle Katılıyorum
Örgün eğitim dışındaki kişilere de eğitim imkanı sağlanması	9	20	57	120	259	4.29	Kesinlikle Katılıyorum
Örgün eğitime göre maliyetin düşük olması	46	41	93	93	192	3.73	Katılıyorum

Tablo 5’e bakıldığında, araştırmaya dahil olan öğretmenlerin uzaktan eğitimin özelliklerinin önem bakımından değerlendirilmesinde, “bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanılmasını” en önemli özellik olarak belirtirken, “uzaktan eğitimin örgün eğitime göre maliyetinin daha düşük olması” seçeneğinin daha önemsiz olduğunu belirttikleri görülmektedir. Tablo 6’da, uzaktan eğitimde kullanılan iletişim yöntemlerinin önem bakımından değerlendirilmesine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 6

Uzaktan Eğitimde Kullanılan İletişim Yöntemlerinin Önem Bakımından Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

İletişim Yöntemleri	1	2	3	4	5	$\bar{X}$	Derece
TV	51	116	130	89	79	3.06	Kararsızım
İnternet	17	62	103	148	135	3.69	Katılıyorum
Video Konferans	14	47	119	151	134	3.73	Katılıyorum
Telekonferans	15	67	152	131	100	3.50	Katılıyorum
E-Posta/Posta	143	155	114	35	18	2.20	Katılmıyorum

Tablo 6 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin uzaktan eğitimde kullanılan iletişim yöntemlerinin önem bakımından değerlendirilmesine yönelik olarak, uzaktan eğitimde video konferans ve internet kullanımının daha önemli olduğunu belirtirken, e-posta/posta yönteminin kullanılmasının ise önemli olmadığını düşündükleri belirlenmiştir.

Araştırmanın İkinci Alt Problemine Ait Bulgular

Araştırmanın ikinci alt probleminde belirlenen, Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları genel olarak ve ölçek boyutları arasında hangi düzeydedir? sorusunu cevaplamak için yapılan analizler sonucunda ulaşılan bulgulara yönelik betimsel istatistikler bu başlıkta verilmiştir. Tablo 7’de, uzaktan eğitimin avantajları boyutu ile ilgili betimsel istatistikler gösterilmiştir.

Tablo 7

Uzaktan Eğitimin Avantajları Boyutuna Ait Betimsel İstatistikler

No	İfade	$\bar{X}$	ss	Sıra	Derece
1	Uzaktan eğitimle bireylerin başarı süreçleri daha kolay takip edilir.	2.52	.98	11	Katılmıyorum
2	Uzaktan eğitimde zaman ve mekan kısıtlaması olmaması eğitimin sürekliliğini sağlar.	3.21	1.07	6	Kararsızım
3	Uzaktan eğitim, istenildiği kadar tekrar edebilme esnekliği sağlar.	3.86	.81	2	Katılıyorum
5	Uzaktan eğitim işitsel, görsel tasarımlar ve teknoloji yoluyla etkili öğrenmeyi sağlar.	3.50	.91	3	Katılıyorum
7	Uzaktan eğitimle fırsat eşitliği sağlanır.	2.38	1.10	12	Kararsızım
8	Uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme sonucunun hemen alınması öğrenci motivasyonunu artırır.	3.22	.98	5	Kararsızım
10	Uzaktan eğitimde bilgi birikimlerinin internet ortamında paylaşılması sebebiyle bilgiye erişim hızlıdır.	3.94	.71	1	Katılıyorum
11	Uzaktan eğitim ile öğrenme, yüz yüze eğitimle öğrenmeye göre daha zevklidir.	1.97	.84	13	Katılmıyorum
13	Uzaktan eğitim yüz yüze eğitimden daha etkilidir.	1.75	.76	14	Hiç katılmıyorum
14	Uzaktan eğitim uygulamalarından nitelikli sonuçlar elde edilir.	2.85	.83	9	Kararsızım
16	Uzaktan eğitim öz değerlendirme becerilerini geliştirir.	3.07	.95	7	Kararsızım
17	Uzaktan eğitim büyük bir güce sahiptir.	2.88	1.04	8	Kararsızım
19	Uzaktan eğitim, örgün eğitim uygulamalarında ortaya çıkan birçok problemin çözümünde etkilidir.	2.82	.94	10	Kararsızım
21	Uzaktan eğitimle herkes kendi düzeyinde eğitim alabilir.	3.31	.98	4	Kararsızım

Tablo 7 incelendiğinde, uzaktan eğitimin avantajları boyutuna ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin, “Uzaktan eğitimde bilgi birikimlerinin internet ortamında paylaşılması sebebiyle bilgiye erişim hızlıdır.” şeklindeki ölçek maddesine en yüksek puanı verdikleri ($\bar{X}=3.94$), “Uzaktan eğitim yüz yüze eğitimden daha etkilidir.” şeklindeki ölçek maddesine ise en düşük puanı ($\bar{X}=1.75$) verdikleri görülmektedir. Uzaktan eğitimin sınırlılıkları boyutuna ait betimsel istatistikler Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8

Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları Boyutuna Ait Betimsel İstatistikler

No	İfade	$\bar{X}$	Ss	Sıra	Derece
4	Yüz yüze eğitim, uzaktan eğitimden daha yararlıdır.	1.53	.97	7	Hiç katılmıyorum
6	Uzaktan eğitimde, eğitim ortamının kontrolü sağlıklı bir şekilde yapılamaz.	2.03	.83	5	Katılmıyorum
9	Uzaktan eğitimle öğrenme anti-sosyaldır.	2.24	.97	4	Katılmıyorum
12	Uzaktan eğitim ilgi çekici değildir.	3.05	.98	3	Kararsızım
15	Eğitimin en iyi şekilde gerçekleştirilmesi için yüz yüze etkileşim gereklidir.	1.59	.79	6	Hiç katılmıyorum
18	Uzaktan eğitim uygulamalarının sonuçları etkili değildir.	3.13	.87	1	Kararsızım
20	Uzaktan eğitim, ülkemizde sağlıklı bir şekilde uygulanamaz.	3.12	1.08	2	Kararsızım

Tablo 8 incelendiğinde, uzaktan eğitimin sınırlılıkları boyutuna ilişkin olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin “Uzaktan eğitim uygulamalarının sonuçları etkili değildir.” şeklindeki ölçek maddesine en yüksek puanı verdikleri ($\bar{X}=3.13$), “Yüz yüze eğitim, uzaktan eğitimden daha yararlıdır.” şeklindeki ölçek maddesine ise en düşük puanı ($\bar{X}=1.53$) verdikleri görülmektedir. Tablo 9’da, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği geneli ve ölçek boyutlarına ait betimsel istatistikler yer almaktadır.

Tablo 9

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Düzeylerinin Betimsel İstatistiği

Boyutlar	n	$\bar{X}$	ss	En Düşük Puan	En Yüksek Puan	Derecesi
Avantajlar	465	2.95	.55	1.57	4.29	Kararsızım
Sınırlılıklar	465	2.38	.56	1	4.29	Katılmıyorum
Genel Ortalama	465	2.76	.51	1.43	4.10	Kararsızım

Tablo 9’daki betimsel istatistikler incelendiğinde, en yüksek puan ortalamasının, Avantajlar boyutunda olduğu ve ölçeğin genel ortalamasına bakıldığında ise, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının “Kararsızım” derecesinde olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine Ait Bulgular

Bu başlıkta, araştırmanın üçüncü alt problemde belirtilen, Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının cinsiyete, mesleki kıdeme, eğitim durumuna, branşlarına, okul kademelerine ve uzaktan eğitim bilgisi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir? sorusunun yanıtı aranmıştır.

Cinsiyet değişkenine ait bulgular. Cinsiyet değişkenine göre, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için her bir ölçek boyutunda hesaplanan tutum puan ortalamalarına, t-testi (bağımsız örneklem için) uygulanmış ve ulaşılan bulgular Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	T	p
Avantajlar	Erkek	156	2.95	.56	463	.012	.990
	Kadın	309	2.95	.54			
Sınırlılıklar	Erkek	156	2.37	.56	463	-.425	.671
	Kadın	309	2.39	.56			

Tablo 10 incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının her iki boyutta da istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir [$t(463)=.012$ ve $t(463)=-.425$, $p>.05$]. Ulaşılan bu bulguya göre, öğretmenlerin farklı cinsiyetlerde olmalarının uzaktan eğitime yönelik tutumları üzerinde etkili olmadığı görülmektedir.

Mesleki kıdem değişkenine ait bulgular. Mesleki kıdem açısından, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için her bir ölçek boyutunda hesaplanan tutum puan ortalamalarına ANOVA testi uygulanarak ulaşılan sonuçlar Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Boyut	Mesleki Kıdem	N	$\bar{X}$	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	sd	Kare Ortalaması	F	p
Avantajlar	10 yıl ve altı	106	3.00	Gruplar arası	.42	2	.21	.70	.497
	11-20 yıl	158	2.92	Grup içi	141.80	462	.30		
	21 yıl ve üstü	201	2.94	Toplam	142.23	464			
Sınırlılıklar	10 yıl ve altı	106	2.41	Gruplar arası	.22	2	.11	.35	.703
	11-20 yıl	158	2.35	Grup içi	146.43	462	.31		
	21 yıl ve üstü	201	2.39	Toplam	146.65	464			

Tablo 11 incelendiğinde, mesleki kıdem değişkeni açısından öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarında her iki boyutta da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı

görülmektedir [$F(2-462)=.70, p>.05$ ve $F(2-462)=.35, p>.05$]. Ulaşılan bu bulgu, öğretmenlerin mesleki kıdemlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını etkilemediğini göstermektedir.

Eğitim durumu değişkenine ait bulgular. Eğitim durumu değişkenine göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının istatistiksel bakımdan farklı olup olmadığını belirlemek için her bir ölçek boyutunda hesaplanan tutum puan ortalamalarına t-testi (bağımsız örneklem için) uygulanmış ve ulaşılan sonuçlar Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

Boyutlar	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	S	sd	T	p
Avantajlar	Lisans	371	2.92	.55	463	-2.40	.016
	Lisansüstü	94	3.07	.55			
Sınırlılıklar	Lisans	371	2.36	.57	463	-1.89	.058
	Lisansüstü	94	2.48	.48			

Tablo 12 incelendiğinde, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının uzaktan eğitimin avantajları boyutunda istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık gösterdiği [$t(463)=-2.40, p<.05$] ancak uzaktan eğitimin sınırlılıkları boyutunda ise istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir [$t(463)=-1.89, p>.05$]. Ulaşılan bulguya göre, avantajlar boyutunda lisansüstü mezunu öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum puan ortalamalarının, lisans mezunu öğretmenlerden daha fazla olduğu ve eğitim durumunun uzaktan eğitimin avantajları bakımından öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını etkilediği görülmekte iken (Etki büyüklüğü (eta-kare), $\eta^2=.01$, küçük etki), eğitim durumu değişkeninin sınırlılıklar bakımından öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını etkilemediği görülmektedir.

Branş değişkenine ait bulgular. Branş değişkenine göre, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olup olmadığını tespit etmek için her bir boyutta hesaplanan tutum puan ortalamalarına ANOVA testi uygulanmış ve ulaşılan sonuçlar Tablo 13’de gösterilmiştir.

Tablo 13

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Branş Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Boyut	Branş	N	$\bar{X}$	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	sd	Kare Ortalaması	F	p
Avantaj	Sınıf Öğrt.	122	2.88	Gruplar arası	1.38	3	.46	1.51	.210
	Sayısal Ders	81	3.03	Grup içi	140.84	461	.30		
	Sözel Ders	211	2.94	Toplam	142.23	464			
	Meslek Dersi	51	3.01						
Sınırlılık	Sınıf Öğrt.	122	2.36	Gruplar arası	.47	3	.15	.50	.683
	Sayısal Ders	81	2.33	Grup içi	146.18	461	.31		
	Sözel Ders	211	2.41	Toplam	146.65	464			
	Meslek Dersi	51	2.38						

Tablo 13 incelendiğinde, branş değişkeni bakımından öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının her iki boyutta da istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir [$F(3-461)=1.51, p>.05$ ve $F(3-461)=.50, p>.05$]. Ulaşılan bu bulguya göre, öğretmenlerin farklı branşlarda olmasının uzaktan eğitime yönelik tutumları bakımından önemli olmadığı görülmektedir.

Okul kademesi değişkenine ait bulgular. Okul kademesi değişkenine göre, araştırmaya dahil olan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının istatistiksel bakımdan farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla her bir boyut için hesaplanan tutum puan ortalamaları ANOVA testine tabi tutulmuş ve ortaya çıkan sonuçlar Tablo 14’de gösterilmiştir.

Tablo 14

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Okul Kademesi Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Boyut	Okul Kademesi	N	$\bar{X}$	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	sd	Kare Ortalaması	F	p
Avantaj	İlkokul	146	2.91	Gruplar arası	.78	2	.393	1.28	.278
	Ortaokul	146	2.93	Grup içi	141.44	462	.306		
	Lise	173	3.00	Toplam	142.23	464			
Sınırlılık	İlkokul	146	2.37	Gruplar arası	.12	2	.060	.19	.827
	Ortaokul	146	2.38	Grup içi	146.53	462	.317		
	Lise	173	2.40	Toplam	146.65	464			

Tablo 14 incelendiğinde, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarında her iki boyutta da okul kademesi değişkeni bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir [$F(2-462)=1.28, p>.05$ ve $F(2-462)=.19, p>.05$]. Ulaşılan bulguya göre, öğretmenlerin çalıştığı okul kademelerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını etkilemediği görülmektedir. Her bir gruptan elde edilen ortalama puanlara bakıldığında her iki boyutta da puan ortalamalarının birbirine yakın

değerlerde olduğu görülmekte ve bu durum farklı okul kademeleri arasında anlamlı farklılık çıkmaması durumunu desteklemektedir.

Uzaktan eğitim bilgisi değişkenine ait bulgular. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının uzaktan eğitim bilgisi değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla her bir boyut için hesaplanan tutum puan ortalamalarına ANOVA testi uygulanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 15

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Uzaktan Eğitim Bilgisi Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Boyut	Uzaktan Eğitim Bilgisi	N	$\bar{X}$	Varyansın Kaynağı	Karelerin Toplamı	sd	Kare Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Avantaj	Az (1)	118	2.80	Gruplar arası	3.60	2	1.80	6.01	.003	3>1
	Yeterince (2)	307	2.99	Grup içi	138.62	462	.30			2>1
	Üst Düzey (3)	40	3.08	Toplam	142.23	464				
Sınırlılık	Az (1)	118	2.30	Gruplar arası	1.12	2	.56	1.79	.168	
	Yeterince (2)	307	2.41	Grup içi	145.52	462	.31			
	Üst Düzey (3)	40	2.42	Toplam	146.65	464				

Tablo 15 incelendiğinde, uzaktan eğitim bilgisi değişkenine göre, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının, uzaktan eğitimin avantajları boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği [$F(2,462)=6.01, p<.05$] ancak uzaktan eğitimin sınırlılıkları boyutunda ise anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir [$F(2,462)=1.79, p>.05$]. Avantajlar boyutunda elde edilen ortalamalara bakıldığında uzaktan eğitim hakkında üst düzey bilgisi olan (daha önceden hem uzaktan eğitim almış hem de uzaktan eğitim vermiş) öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre daha yüksek puan ortalamasına ($\bar{X}=3.08$) sahip olduğu görülmektedir.

Avantajlar boyutunda çıkan istatistiksel farklılığın hangi gruplarda olduğunu öğrenmek amacıyla öncelikle puan ortalamasına Levene testi uygulanarak grup varyanslarının homojen dağıldığı belirlenmiş ($p>.05$) ve sonrasında ise Scheffe testi kullanılmıştır. Ulaşılan bulgular Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 16

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeğinin Avantajlar Boyutuna Göre Scheffe Testi Sonuçları

Uzaktan Eğitim Bilgisi (I)	Uzaktan Eğitim Bilgisi (J)	Ortalama Fark (I-J)	Standart Hata	P	%95 Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
Az	Yeterince	-.18*	.05	.009	-.32	-.03
	Üst Düzey	-.27*	.10	.023	-.52	-.03
Yeterince	Az	.18*	.05	.009	.03	.32
	Üst Düzey	-.09	.09	.597	-.31	.13
Üst Düzey	Az	.27*	.10	.023	.03	.52
	Yeterince	.09	.09	.597	-.13	.31

Tablo 16 incelendiğinde, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının uzaktan eğitim bilgisi değişkenine göre avantajlar boyutunda, hem uzaktan eğitim hakkında üst düzey, hem de yeterince bilgiye sahip olan öğretmenlerle, uzaktan eğitim hakkında az bilgiye sahip öğretmenler arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık çıktığı görülmektedir. Etki büyüklüğüne bakıldığında ise $\eta^2=.02$ olarak hesaplanmış ve etki büyüklüğünün düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarına ilişkin her bir alt problemin analiz edilmesi sonucu ulaşılan bulgular ve sonuçlar değerlendirilerek bazı öneriler getirilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenler, uzaktan eğitimin özelliklerinin önem bakımından değerlendirilmesine ilişkin olarak, uzaktan eğitim sürecinde bilişim teknolojilerinin kullanılmasını (Bakioğlu & Çevik, 2020; Kaplan & Gülden, 2021; O'Lawrence, 2005; Şirin & Tekdal, 2015) ve uzaktan eğitim sayesinde örgün eğitim dışındaki kişilere de eğitim imkanı sağlanmasını (Kiryakova, 2009) diğer özelliklere göre daha önemli bulmuşlardır. Ayrıca öğretmenler, uzaktan eğitimin örgün eğitime göre daha düşük maliyetli olmasını ve uzaktan eğitim sürecinde zaman sınırlaması olmamasını ise diğer özelliklere göre daha önemsiz görmekteyiz. Elde edilen bu sonuç, uzaktan eğitim sürecinde zaman sınırlaması olmamasının oldukça önemli olduğu sonucuna varılan bazı çalışmalarla (Barış & Çankaya, 2016; Şirin & Tekdal, 2015; Yıldız, 2015) farklılık göstermektedir. Uzaktan eğitimde kullanılan iletişim yöntemlerine bakıldığında ise araştırmaya katılan öğretmenler, uzaktan eğitimin video konferans ve internet aracılığıyla yapılmasını önemli bulurken, uzaktan eğitimin posta ya da e-posta ile gerçekleştirilmesinin ise oldukça önemsiz olduğunu düşünmektedirler. Uzaktan eğitimde kullanılan iletişim yöntemleri ile ilgili olarak, Ağır'ın (2007) araştırmasında ulaşılan bulgular da benzer şekildedir. Bu durumda, araştırmaya

katılan öğretmenlerin, uzaktan eğitimde bilişim teknolojilerinden faydalanarak örgün eğitim dışındaki bireylerin de eğitim sürecine dahil edilmesinin, bu sürecin video konferans ya da internet aracılığıyla gerçekleştirilmesinin ve bu sayede yaşam boyu öğrenmenin de desteklemesinin önemli olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Ölçek boyutlarına göre, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğuna bakıldığında, araştırmaya katılan öğretmenler uzaktan eğitim sürecinin avantajları boyutuna göre, uzaktan eğitim sürecinde bilgiye erişimin hızlı olmasının ve uzaktan eğitimin istenildiği kadar tekrar edilebilme konusunda esneklik sağlamanın en önemli avantajlar olduğunu belirtirken (Alpaslan, 2020; Barış & Çankaya, 2016; Fojtik, 2018; Koç, 2020), uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimden daha etkili olması ve uzaktan eğitim ile öğrenmenin yüz yüze eğitimden daha zevkli olması seçeneklerini avantaj olarak görmemektedirler (Bakioğlu & Çevik, 2020; Fojtik, 2018). Bu durumda araştırmaya katılan öğretmenlerin yüz yüze eğitimin, uzaktan eğitime göre daha etkili ve zevkli olduğunu düşündükleri söylenebilir. Uzaktan eğitimin sınırlılıkları boyutuna bakıldığında ise öğretmenlerin, yüz yüze eğitimi uzaktan eğitime göre daha yararlı gördükleri, etkili ve iyi bir eğitimin gerçekleştirilebilmesi için yüz yüze etkileşimin gerekli olduğunu düşündükleri (Arslan, 2021; Birbal, Ramdass & Harripaul, 2018; Demir, 2020; Kaplan & Gülden, 2021; Uyar, 2020; Ramos-Morcillo, Leal-Costa, Moral-Garcia, & Ruzafa-Martinez, 2020; Yıldız, 2015) ve ülkemizde uzaktan eğitimin uygulanabilirliği ve uzaktan eğitim uygulamalarının da etkili sonuçlar verebileceği konusunda kararsız oldukları görülmektedir. Uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeğinin geneline bakıldığında ise uzaktan eğitimin avantajları boyutunun daha yüksek puan ortalamasına ($\bar{X}=2.95$) sahip olmasına rağmen, bu puan ortalamasının “Kararsızım” derecesinde olduğu (Akman, 2021; Arslan, 2021; Bingöl & Karabatak, 2019; Demir, 2020; Tartavulea, Albu, Albu, Dieaconescu & Petre, 2020; Türkhan, 2008) görülmektedir. Uzaktan eğitimin sınırlılıkları boyutunun puan ortalamasına bakıldığında ise ($\bar{X}=2.38$) puan ortalamasının “Katılmıyorum” derecesine karşılık gelmesine rağmen, bu boyutta olumsuz maddeler yer almasından dolayı ters puanlama yapıldığından, sınırlılıklar boyutunun puan ortalamasının aslında “Katılıyorum” derecesinde olduğu görülmektedir. Bu durumda araştırmaya katılan öğretmenlerin, uzaktan eğitimin avantajları konusunda kararsızlık yaşadığını, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimle karşılaştırıldığında bazı sınırlılıklara sahip olduğunu ve yüz yüze eğitimin uzaktan eğitimden daha etkili olduğunu (Edelhauser & Lupu-Dima, 2020; Marşap & Narin, 2009; Yıldız, 2015) düşündükleri söylenebilir.

Cinsiyet, mesleki kıdem, branş ve okul kademesi değişkenleri açısından bakıldığında, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının her iki boyutta da istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir. Bu sonuca göre, cinsiyet (Ağır, 2007; Ahamad & Aqil, 2015; Akman, 2021; Ateş & Altun, 2008; Demir, Güzelel & Aşkın, 2015; Ergin, 2010; Halder, 2012; Metin, Emlik, Gürlek & Demirbaş, 2020; Özavcı, 2015; Raba, 2016; Şirin & Tekdal, 2015; Ülkü, 2018; Yahşi & Kırkıç, 2020), mesleki kıdem (Özavcı, 2015; Ülkü, 2018), branş (Ağır, 2007; Ergin, 2010; Ülkü, 2018) ve okul kademesi değişkenlerinin öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını etkilemediği söylenebilir. Elde edilen bu sonuç, uzaktan eğitime yönelik tutumun cinsiyet, mesleki kıdem ve okul kademesi değişkenleri bakımından değiştiği sonucuna varılan bazı çalışmalardan (Ergin, 2010; Horzum, Albayrak & Ayvaz, 2012; Moçoşoğlu & Kaya, 2020; Özen & Baran, 2019; Stanley, 2015; Zabadi, 2016) elde edilen bulgularla farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin eğitim durumuna göre ise avantajlar boyutunda, lisans ve lisansüstü derecesinden mezun olan öğretmenler için lisansüstü mezunu öğretmenlerin lehine istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu görülürken (Akgün, Güleç & Topal, 2013; Moçoşoğlu & Kaya, 2020; Özen & Baran, 2019; Yahşi & Kırkıç, 2020; Yenilmez, Balbağ & Turgut, 2017), sınırlılıklar boyutunda ise eğitim durumu değişkeninin öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını etkilemediği görülmektedir. Öğretmenlerin uzaktan eğitim bilgisi değişkenine bakıldığında ise uzaktan eğitimin avantajları boyutunda, uzaktan eğitim hakkında üst düzey ve yeterince bilgiye sahip olan öğretmenlerle, uzaktan eğitim hakkında az bilgiye sahip olan öğretmenler arasında üst düzey ve yeterince bilgiye sahip olan öğretmenlerin lehine istatistiksel bakımdan anlamlı fark çıkarken (Ağır, 2007; Akman, 2021; Ateş & Altun, 2008; Ergin, 2010; Yahşi & Kırkıç, 2020; Zabadi, 2016), sınırlılıklar boyutunda ise öğretmenlerin tutum puanları arasında anlamlı fark çıkmamıştır (Demir & diğ., 2015; Horzum & diğ., 2012; Ülkü, 2018; Yenilmez & diğ., 2017). Bu durumda, daha önceden uzaktan eğitim vererek (üst düzey bilgiye sahip olan) veya uzaktan eğitim alarak (yeterince bilgiye sahip olan), uzaktan eğitim konusunda bilgi edinmiş olan öğretmenlerin, uzaktan eğitim konusunda az bilgisi olan öğretmenlere göre tutumlarının olumlu yönde etkilenmiş olduğu söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayanarak, Milli Eğitim Bakanlığı'na, öğretmenlerin ve öğrencilerin uzaktan eğitimin işleyişine yönelik olarak hazırlıklı olmaları ve uzaktan eğitimin sınırlılıklarının azaltılması amacıyla, örgün eğitim sürecinde verilen derslerin bir kısmının uzaktan eğitim şeklinde verilmesi ve bu sayede karşılaşılmaması muhtemel sorunların çözümünü sürece

yayması önerilebilir. Ayrıca araştırmacılara ise uzaktan eğitime yönelik tutumu ölçmek ve elde edilen sonuçları karşılaştırmak amacıyla nicel ve nitel ölçme araçlarının birlikte kullanıldığı ve eğitim sürecinin öğretmen dışındaki paydaşlarının da (yönetici, veli, öğrenci) görüşlerinin alındığı çalışmalar gerçekleştirmeleri önerilebilir.

Kaynakça

- Ağır, F. (2007). *Özel okullarda ve devlet okullarında çalışan ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarının belirlenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Ahamad, E. & Aqil, Z. (2015). Attitude towards distance education among graduate students. *International Journal of Scientific & Engineering Research*, 6(8), 1858-1872. <https://www.ijser.org/researchpaper/Attitude-towards-Distance-Education-among-Graduate-Students.pdf> adresinden edinilmiştir.
- Akgün, Ö. E., Güleç, İ. & Topal, M. (2013, Ocak). *Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri*. VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Akman, A. (2021). *İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Aksoğan, M. (2019, Mart). *Uzaktan eğitim bağlamında harmanlanmış öğrenme*. II. Uluslararası Battalgazi Multidisipliner Çalışmalar Kongresi, Malatya.
- Alpaslan, M. (2020). Öğretim üyelerinin özel yeteneklilerin eğitiminde uzaktan eğitimin kullanımına yönelik görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 126-147.
- Anadolu Ajansı, (2020). *Uzaktan eğitimi eğitim sisteminin parçası yapmak için yeni bir proje çalışmasının içindeyiz*. <https://www.aa.com.tr/tr/egitim/bakan-selcuk-uzaktan-egitimi-egitim-sisteminin-parcasi-yapmak-icin-yeni-bir-proje-calismasinin-icin-deyiz/1867493> adresinden edinilmiştir.
- Arslan, L. (2021). *Ortaokul öğretmenlerinin uzaktan eğitime, teknolojilerine ve yöntemlerine ilişkin görüşleri: Denizli ili örneği*. (Yayımlanmamış tezsiz yüksek lisans projesi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Arslan, V. (2019). *Web tabanlı uzaktan eğitim deneyimi ve verimliliği analizi: İstanbul Üniversitesi örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ateş, A. & Altun, E. (2008). Bilgisayar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 125-145. <http://www.gefad.gazi.edu.tr/en/download/article-file/77108> adresinden edinilmiştir.

- Balaman, F. (2018). Web tabanlı uzaktan eğitim ile geleneksel eğitimin internet programcılığı 2 dersi kapsamında karşılaştırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 1173-1200. <http://www.itobiad.com/tr/download/article-file/477112> adresinden edinilmiştir.
- Bakioğlu, B. & Çevik, M. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies – Education*, 4, 109-129. doi: 10.7827/TurkishStudies.43502.
- Bao, W. (2020). COVID-19 and online teaching in higher education: A case study of Peking University. *Hum Behav & Emerg Tech*, 2(2), 113-115. doi: 10.1002/hbe2.191.
- Barış, M. F. & Çankaya, P. (2016). Akademik personelin uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 399-413. <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/3378> adresinden edinilmiştir.
- Basilaia, G. & Kvavadze, D. (2020). Transition to online education in schools during a sars-cov-2 coronavirus (COVID-19) pandemic in Georgia. *Pedagogical Research*, 5(4), 1-9. doi: 10.29333/pr/7937.
- Bingöl, A. & Karabatak, S. (2019, Nisan). *Investigation of teacher candidates' attitudes towards to distance information technology course*. SOSCON Social Sciences Congresses, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Birbal, R., Ramdass, M. & Harripaul, C. (2018). Student teachers' attitudes towards blended learning. *Journal of Education and Human Development*, 7(2), 9-26. doi: 10.15640/jehd.v7n2a.
- Bolliger, D. U. & Wasilik, O. (2009). Factors influencing faculty satisfaction with online teaching and learning in higher education. *Distance Education*, 30(1), 103-116. doi:10.1080/01587910902845949.
- Burdina, G. M., Krapotkina, I. E. & Nasyrova, L. G. (2019). Distance learning in elementary school classrooms: An emerging framework for contemporary practice. *International Journal of Instruction*, 12(1), 1-16. doi: 10.29333/iji.2019.1211a.
- Buselic, M. (2012). Distance learning-concepts and contributions. *Oeconomica Jadertina*, 2(1), 23-34. doi: 10.15291/oec.209.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilgiler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Can, A. (2019). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni. Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. (Çeviri Editörü: Selçuk Beşir Demir). Ankara: Eğiten Kitap Yayınevi (2014).

- Demir, A. T., Güzelel, S. & Aşkın, T. (2015). *Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği eğitimi bilimsel araştırmaya giriş dersi*. https://www.academia.edu/12610538/B%C3%B6te_%C3%96%C4%9Frencilerinin_Uzaktan_E%C4%9Fitime_Y%C3%B6nelik_Tutum_%C3%87al%C4%B1%C5%9Fmas%C4%B1?auto=download adresinden edinilmiştir.
- Demir, B. (2020). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin uzaktan eğitim ile yürütülen matematik derslerine yönelik tutumlarının incelenmesi. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 6(39), 2448-2454.
- Edelhauser, E., & Lupu-Dima, L. (2020). Is Romania prepared for elearning during the covid-19 pandemic. *Sustainability*, 12(13), 1-29.
- Ercan, Ö. & Özbek, O. (2017). İletişim şirketlerinin spor sponsorluğu ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Journal of Human Sciences*, 14(4), 3615-3625. doi:10.14687/jhs.v14i4.4622.
- Erfidan, A. (2019). *Derslerin uzaktan eğitim yoluyla verilmesiyle ilgili öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri:Balıkesir Üniversitesi örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Ergin, C. (2010). *İlköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime bakış açıları (Van il örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Fojtik, R. (2018). Problems of distance education. *ICTE Journal*, 2018, 7(1), 14-23. doi: 10.2478/ijicte-2018-0002.
- Fowler, F. J. (2009). *Survey research methods* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Halder, U. K. (2012). A study on distance learners' attitude towards distance education. *Indian Streams Research Journal*, 2(7), 1-4. https://www.researchgate.net/publication/280979716_A_Study_on_Distance_Learners'_Attitude_towards_Distance_Education adresinden edinilmiştir.
- Horzum, M. B., Albayrak, E. & Ayvaz, A. (2012). Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitimde uzaktan eğitime yönelik inançları. *Ege Eğitim Dergisi*, 13(1), 56-72. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/57008> adresinden edinilmiştir.
- İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kaplan, K. & Gülden, B. (2021). Öğretmen görüşlerine göre salgın (COVID-19) dönemi uzaktan eğitim ortamında Türkçe eğitimi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 233-258. doi: 10.29000/rumelide.995291.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Katane, I., Kristovska, I. & Katans, E. (2015). Evaluation of distance education environmental advantages. *In Proceedings of the International Scientific Conference Engineering for Rural Development, 14*, 720-728. http://www.tf.llu.lv/conference/proceedings2015/Papers/116_Katane.pdf adresinden edinilmiştir.
- Kiryakova, G. (2009). Review of distance education. *Trakia Journal of Sciences*, 7(3), 29-34. http://tru.uni-sz.bg/tsj/Vol7No3_2009/GKyriakova.pdf adresinden edinilmiştir.
- Koç, E. (2020). Üniversite öğretim elemanlarının gözünden yüksek öğretimde uzaktan öğrenimin değerlendirilmesi. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 25-39.
- Lau, W. & Yuen, A. (2014). Internet ethics of adolescents: Understanding demographic differences. *Computers & Education*, 72(2014), 378-385. doi: 10.1016/j.compedu.2013.12.006.
- Leontyeva, I. A. (2018). Modern distance learning technologies in higher education: Introduction problems. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 14(10), 1-8. doi: 10.29333/ejmste/92284.
- Marşap, A. & Narin, M. (2009). The integration of distance learning via internet and face to face learning: Why face to face learning is required in distance learning via internet?. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1(2009), 2871-2878. doi: 10.1016/j.sbspro.2009.01.510.
- MEB, (2020a). *Yüz yüze eğitime ara verilmesi*. http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_03/08134508_22.pdf adresinden edinilmiştir.
- MEB, (2020b). *Covid-19 sürecinde ortaöğretim mevzuatı ve yazıları*. <http://ogm.meb.gov.tr/www/covid-19-surecinde-ortaogretim-mevzuati-ve-yazilari-toplu-halde/icerik/1150> adresinden edinilmiştir.
- Mercan, A. (2018). *Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim ile ilgili görüşleri ve hazırbulunuşlukları: Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Metin, M., Emlik, H., Gürlek, E. H., & Demirbaş, S. (2021). Uzaktan eğitime yönelik öğretmen görüşlerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Studies in Educational Research and Development*, 5(1), 19-47.
- Moçoşoğlu, B., & Kaya, A. (2020). Koronavirüs hastalığı (COVID-19) sebebiyle uygulanan uzaktan eğitime yönelik öğretmen tutumlarının incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 2(1), 15-43.
- O'Lawrence, H. (2005, June). *A review of distance learning influences on adult learners: Advantages and disadvantages*. Proceedings of the 2005 Informing Science and IT Education Joint Conference, Flagstaff, Arizona, USA.

- Özavcı, E. (2015). *Milli Eğitim Bakanlığı e-hizmet içi eğitim uygulamalarında öğretmen görüşlerine göre karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özen, E. & Baran, H. (2019, Kasım). *Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi: Eskişehir örneği*. International Open & Distance Learning Conference, Eskişehir.
- Peytcheva-Forsyth, R., Yovkova, B. & Aleksieva, L. (2018, December). *Factors affecting students' attitudes towards online learning - The case of Sofia University*. Proceedings of the 44th International Conference on Applications of Mathematics in Engineering and Economics, Sofia University, Bulgaria.
- Raba, A.A.A.M. (2016). Students' attitude towards distance learning at Al-Quds Open University/Tulkarem Educational Region. *International Journal of Science and Research (IJSR)*, 5(2), 1157-1164. doi: 10.21275/v5i2.nov161314.
- Ramos-Morcillo, A. J., Leal-Costa, C., Moral-Garcia, J. E., & Ruzafa-Martinez, M. (2020). Experiences of nursing students during the abrupt change from face-to-face to e-learning education during the first month of confinement due to covid-19 in Spain. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(15), 1-15.
- Sadeghi, M. (2019). A shift from classroom to distance learning: Advantages and limitations. *International Journal of Research in English Education*, 4(1), 80-88. doi: 10.29252/ijree.4.1.80.
- Sipahi, K. B. (2019). *Mesleki açık öğretim lisesi öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıladıkları engeller ile tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Sokolova, N. A., Pylkin, A. A., Stroganova, O. A. & Antonian, K. G. (2018, December). *The pros and cons of distance learning*. 18th PCSF 2018 - Professional Culture of the Specialist of the Future, Peter the Great St. Petersburg Polytechnic University, Russia.
- Stanley, S. G. (2015). A comparative study of attitudes towards distance education between graduate and post-graduate distance learners in relation to their academic success. *International Women Online Journal of Distance Education October*, 4(4), 11-26. <https://arastirmax.com/en/system/files/dergiler/116394/makaleler/4/4/arastirmax-comparative-study-attitudes-towards-distance-education-between-graduate-and-post-graduate-distance-learners-relation-their-academic-success.pdf> adresinden edinilmiştir.
- Şirin, R. & Tekdal, M. (2015). İngilizce dersinin uzaktan eğitimine yönelik öğrenci görüşleri. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 14(1), 323-335. doi: 10.21547/jss.256783.
- Tartavulea, C. V., Albu, C. N., Albu, N., Dieaconescu, R. I. & Petre, S. (2020). Online teaching practices and the effectiveness of the educational process in the wake of the Covid-19 pandemic. *Amfiteatru Economic*, 22(55), 920-936.

- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tucker, S. (2001). *Distance education: Better, worse, or as good as traditional education?* <https://www.westga.edu/~distance/ojdla/winter44/tucker44.html>. adresinden edinilmiştir.
- Türkhan, H. (2008). *Milli Eğitim Bakanlığı'nun bilgisayar eğitimi uygulamalarında verilen uzaktan hizmet içi eğitimin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Uyar, E. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 1(2).
- Ülkü, S. (2018). *İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Yahşi, Ö. & Kırkıç, K. A. (2020). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi. *Turkish Studies-Education*, 15(5), 3827-3847. doi: 10.47423/TurkishStudies.46136.
- Yenilmez, K., Balbağ, M. Z. & Turgut, M. (2017). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (2). 91-107. doi: 10.17556/erziefd.305902.
- Yeşilfidan, S. (2019). *Web tabanlı uzaktan eğitimde ders vermekte olan öğretim elemanlarının karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri: Alternatif bir çözüm olarak E-Mentorluk* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldız, M. (2015). *Uzaktan eğitim programlarında ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitime yönelik bilgi, inanç ve uygulamaları arasındaki ilişkiler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- YÖK, (2020). *Covid-19 Bilgilendirme*. <https://covid19.yok.gov.tr/alinan-kararlar> adresinden edinilmiştir.
- Zabadi, A. M. & Al-Alawi, A. H. (2016). University students' attitudes towards e-learning: University of Business & Technology (UBT)-Saudi Arabia-Jeddah: A case study. *International Journal of Business and Management*, 11(6), 286-295. doi: 10.5539/ijbm.v11n6p286.

Extended Abstract

Purpose and Importance

Some measures taken during Covid-19 pandemic period caused changes in many areas of the society. Changes in the society affected the field of education as in every field. Moreover, it was decided that distance education would be given instead of face-to-face education in primary, secondary, high school and universities in Turkey. With that sudden decision, it was inevitable that some problems would arise in the distance education process. Thus, it has become important to investigate and reveal the problems and offer solutions to the problems in the distance education process.

Distance education can be defined as the education process performed by using information technologies in which teachers and learners are in different environments (Buselic, 2012; İşman, 2011; O'Lawrence, 2005). When the literature is reviewed, the recent studies related to distance education are mostly used to measure the attitudes of university students or faculty towards distance education and the problems encountered (Arslan, 2019; Bao, 2020; Erfidan, 2019; Fojtik, 2018; Peytcheva-Forsyth, Yovkova & Aleksieva, 2018; Yeşilfidan, 2019) or studies aiming at determining the attitude towards distance education applied at any school level (Basilaia & Kvavadze, 2020; Burdina, Krapotkina & Nasyrova, 2019; Sipahi, 2019).

In this study, it was aimed to investigate the attitudes of teachers towards distance education according to some variables. It was thought that the findings obtained from this research would make an important contribution to a possible curriculum change by the Ministry of National Education or to develop a new curriculum for distance education. Furthermore, it was asserted that carrying out studies measuring the attitudes of teachers working in primary, secondary and high schools towards distance education would contribute to the literature (Özen & Baran, 2019).

Method

The research was carried out by descriptive survey model, which is one of the quantitative research methods. The target population of the research was branch and elementary school teachers (N = 11269) working in the public schools in Aydın in the 2019-2020 academic year. The sample of the

study consisted of 465 teachers determined by choosing stratified sampling approach in primary, secondary and high school levels.

In the research, Attitude Scale Towards Distance Education (5-point Likert type scale), developed by Ağır (2007) was used to determine the attitude levels of teachers towards distance education (Cronbach Alpha = 0.83). In the data collection process, the scale items were transferred to the teachers via the internet with the help of Google forms, and the data were collected from the teachers on the internet as schools were closed because of the pandemic. According to the calculations made on 465 scale forms obtained in the study, Cronbach Alpha was calculated as 0.88.

For the analysis of the items in the scale, it was first determined whether the data showed a normal distribution. Frequency and percentage calculations were made on the data of the personal information in the scale. Descriptive statistics (mean, standard deviation, limit value ratings) were used in the analysis of data on distance education features. In the analysis of quantitative data, t-test and one-way anova were used for independent groups. The data were analyzed with SPSS 23.00 program, and scale dimensions were given in tables.

Results

According to the first sub-problem of the research, in distance education, teachers cared the use of technology (internet, video conferencing) and providing education to individuals who were not in face-to-face education.

According to the second sub-problem of the research, while teachers considered distance education advantageous in terms of its rapid access to information and repeatability, it was determined that they thought that distance education was not as effective and useful as face-to-face education.

According to the third sub-problem of the research, when the attitudes of teachers towards distance education were analyzed according to the variable “educational status”, it was seen that there was a statistically significant difference between the undergraduate and graduate teachers in favor of graduate teachers according to their advantages. According to the distance education knowledge of the teachers, there was a statistically significant difference between the teachers with high level and sufficient knowledge about distance education and the teachers with little knowledge, in favor

of teachers with high level and sufficient knowledge (advantage dimension). There was no significant difference in the attitudes of teachers towards distance education in terms of variables “gender”, “professional seniority”, “branch” and “school level”.

Discussion and Conclusions

It can be said that the teachers participating in the research think that it is important to use information technologies in distance education and to provide education to individuals who are not in face-to-face education. In addition, teachers think that it is more beneficial to provide distance education via video conferencing and the internet and that distance education supports lifelong learning.

When the attitudes of teachers towards distance education are analyzed according to their scale, it can be said that the teachers participating in the research think that face-to-face education is more effective and fun than distance education, but teachers think that distance education is feasible and can give effective results in Turkey. When the scale dimensions are analyzed in general, it has been determined that the teachers participating in the research are undecided about the advantages of distance education.

The attitudes of teachers towards distance education differ only in the variables of education level and knowledge of distance education (advantages dimension). In this case, it can be said that variables of gender, professional seniority, branch and school level do not affect teachers' attitudes towards distance education. In addition, it can be said that the attitudes of teachers who previously provided distance education (high level knowledge) or who received (sufficient knowledge) are at a better level than teachers with little knowledge about distance education.

According to the results of the research, it may be suggested for the Ministry of National Education to conduct face-to-face education and distance education together to reduce the problems of distance education and for researchers to investigate the attitudes of teachers towards distance education by carrying out mixed methods.

ETİK BEYAN: “*Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi: Aydın İli Örneği*” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır ve veriler toplanmadan önce Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Etik Kurulu’ndan 07.05.2020 tarih ve 2020/06 sayılı etik izin alınmıştır. Karşılaşılacak tüm etik ihlallerde “Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun” hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim.